

Epidemije na području Splitsko-dalmatinske županije u razdoblju od 1994. do 2004. godine (Epidemics between 1994 and 2004 in the Splitsko-Dalmatinska County)

Ivo Petrić

Odjel za nadzor nad prijavama zaraznih bolesti

Služba za epidemiologiju

Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Ključne riječi: epidemije, Splitsko-dalmatinska županija, 1994. - 2004.

Cilj rada je prikaz epidemijske pojavnosti zaraznih bolesti u našoj Županiji po njihovom broju, načinu zaražavanja, etiologiji, broju oboljelih, hospitaliziranih i umrlih.

Izvor podataka su redovne prijave epidemija zaraznih bolesti koje se nalaze u Službi za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije.

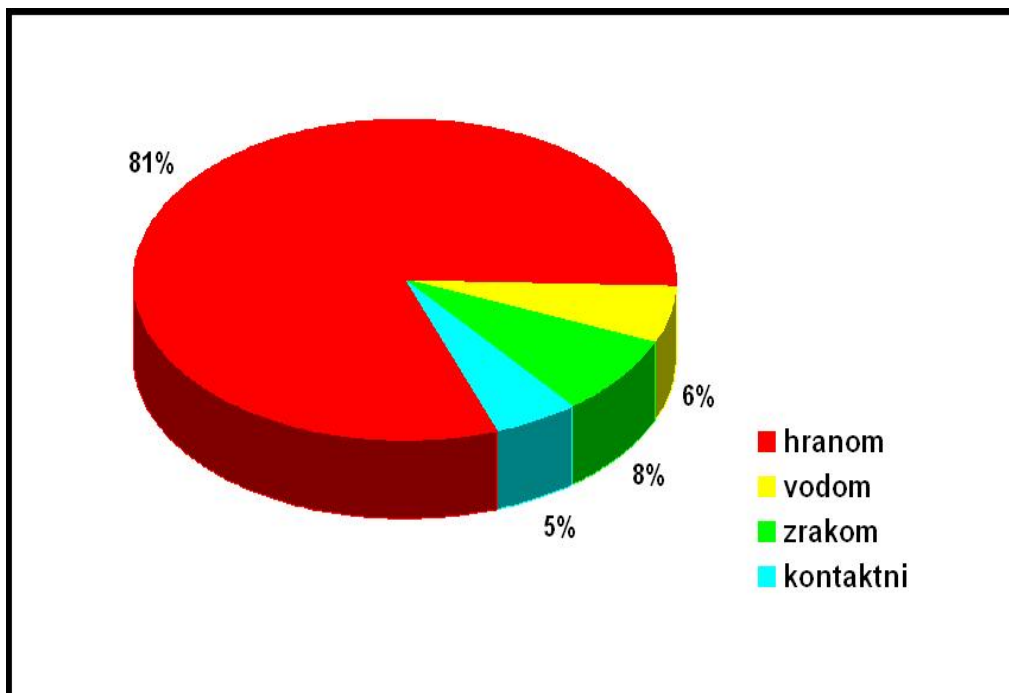
Epidemije	broj	oboljeli	hospitalizirani	umrli
Trovanja hranom	52	644	90	0
Vodom	4	240	2	0
Žarišne zoonoze	3	101	46	2
ostale	7	32	0	0
ukupno	66	1017	138	2

Tablica 1. Oboljeli, hospitalizirani i umrli u epidemijama u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godine

U razdoblju od 1994. do 2004. godine na području Splitsko-dalmatinske županije registrirano je 66 epidemija zaraznih bolesti.

U navedenim epidemijama registrirano je 1017 oboljelih, 138 hospitaliziranih te 2 umrle osobe. Većina epidemija, njih 52, su epidemije trovanja hranom.

Radi osobitog značaja (2 umrlih), u tablicu su uvrštene i žarišne zoonoze.

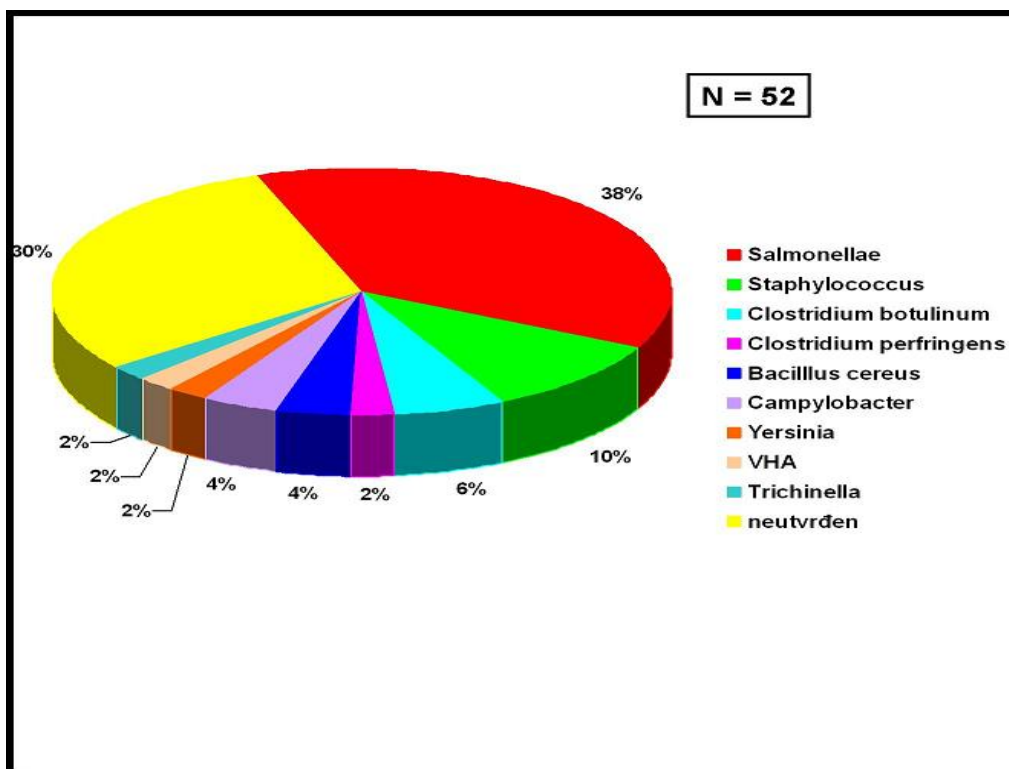
Grafikon 1. Epidemije na području Splitsko-dalmatinske županije u razdoblju od 1994. do 2004. po načinu zaražavanja

Po načinu zaražavanja gledajući, 81 % registriranih epidemija su epidemije trovanja hranom, 8 % su epidemije koje se prenose zrakom, 6 % su epidemije koje se prenose vodom te 5 % epidemije koje se prenose kontaktom.

R. br.	god.	mjesto	uzročnik	vehikulum	oboljeli	liječeni u bolnici
1.	1996.	Split - objekt brze prehrane	<i>Salmonella Enteritidis.</i>	domaća majoneza	50	17
2.	1997.	Split - svadba	<i>Salmonella Enteritidis</i>	domaća majoneza	49	12
		Split - restoran MUP-a	<i>Staphylococcus aureus</i>	suhi vrat	30	0
3.	1998.	Split - obitelj	<i>Clostridium botulinum</i>	pršut	5	5
4.	1999.	Hvar - hotel	<i>Salmonella Enteritidis</i>	neutvrđen	12	0
5.	2000.	Split - pekarna	<i>Salmonella Enteritidis</i>	kolači zaga. kliconošom	30	0
		Podstrana - svadba	<i>Salmonella Enteritidis.</i>	krepnite zag. klicon.	19	0
6.	2001.	Imotski	<i>Trichinella spiralis</i>	sirove kobasice	30	7
7.	2002.	Split brod	<i>Yersinia Enteritidis</i>	neutvrđen	17	0
8.		Split vrtić	<i>Salmonella Enteritidis</i>	kajgana	25	0
9.		Split učenici ekskurzija	<i>Campylobacter spp.</i>	piletina	24	0
10.		Imotski rođendan	<i>Salmonella Enteritidis</i>	kolač	20	20
11.	2003.	Brač hotel	<i>Clostridia perfringens</i>	meso	11	0
12.		Trogir rođendan	<i>Salmonella Enteritidis</i>	kolač	26	1
13.		Split restoran	<i>Bacillus cereus</i>	umak <i>bofognesse</i>	50	0
14.		Hvar požar	<i>Staphylococcus aureus</i>	pečene svinjetina	15	0
15.	2004.	Split brod	<i>Campylobacter spp.</i>	piletina	8	0
16.		Dugobabe gradilište autoceste	<i>Salmonella Bovis morbificans</i>	pečena svinjetina	35	12
17.		Split vrtić	<i>Salmonella Enteritidis</i>	pečeni oslić sekundarno zagađen	30	2

Tablica 2. Značajnije epidemije trovanja hranom u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godine

Većina epidemija trovanja hranom registrirana je na području Splita. Najčešći vehikulum su jaja i proizvodi u kojima se nalaze jaja. Prema broju oboljelih gledajući, nema velikih epidemija. Prosječan broj oboljelih po epidemiji je 18. Prevladavaju manje, obiteljske (rođendanske) epidemije. Znatno je manje registrirano srednjih epidemija (vrtići, svadbe).

Grafikon 2. Epidemije trovanja hranom u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godini po uzročniku

Od 52 registrirane epidemije trovanja hranom u 38 % slučajeva uzročnik je bila salmonella (od toga 90 % Salmonella Enteritidis). Znatno su rijedi uzročnici Staphylococcus (10 %), Clostridium botulinum (6 %), Clostridium perfringens (4 %), Bacillus cereus (4 %), itd. Sve češći uzročnik je Campylobacter. Uzročnik nije pronađen u 30 % registriranih epidemija (većina je vjerojatno virusne etiologije).

godina	mjesto	uzročnik	način zagađenja	oboljeli
1995.	Imotski	-	prodor nečiste vode iz Vrljike u kaptažu	138
2001.	Donja Kaštela	-	zagađena bušotinska voda ušla u vodovod	12
2004.	Kaštelanska zagora	<i>Aeromonas hydrophila</i>	neadekvatno klorirana voda stari vodovod	65 (1 hospitaliziran)
2005.	Split - Sitno Donje	-	neklorirana voda; vodovod bez nadzora	25 (1 hospitaliziran)

Tablica 3. Epidemije uzrokovane vodom za piće u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godine

Na području Splitsko-dalmatinske županije u razdoblju od 1994. do 2004. godine registrirane su 4 epidemije uzrokovane vodom za piće. U svim epidemijama do zagađivanja došlo je prodorom nečiste vode u neadekvatno kloriranu vodovodnu vodu. Uzročnik je izoliran samo u epidemiji u Kaštelanskoj zagori (*Aeromonas hydrophila*). Po broju oboljelih gledajući, to su epidemije s većim brojem oboljelih (prosječno 60 oboljelih po epidemiji), ali s blagom kliničkom slikom i samo 2 hospitalizirane osobe.

godina	mjesto	uzročnik	način prijenosa	oboljeli
2002.	Split	<i>Chlamydia psittaci</i>	aerogeno	29 (15 hospitalizirano)
2003.	Sinj okolica	<i>Coxiella burnetti</i>	kontaktno aerogeno	68 (18 hospitalizirano)
2004.	Sinj okolica	<i>Brucella melitensis</i>	kontaktno	5 (5 hospitalizirano)

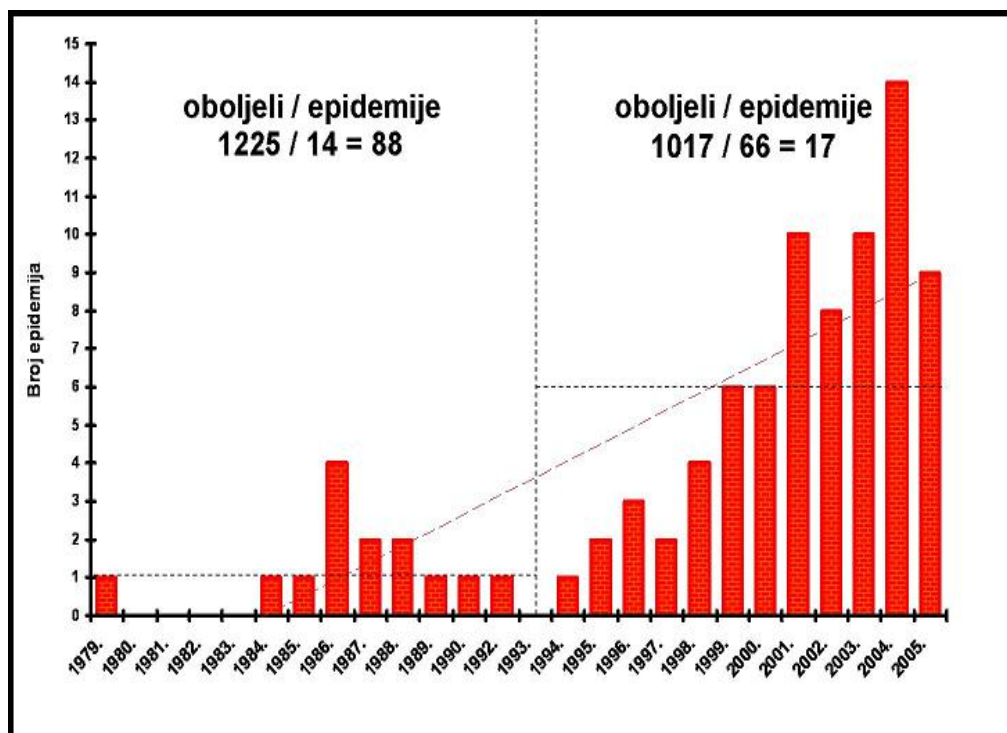
Tablica 4. Epidemije zoonoza u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godine

U razdoblju od 1994. do 2004. godine u Splitsko-dalmatinskoj županiji registrirane su 3 epidemije žarišnih zoonoza. Po broju oboljelih gledajući, to su srednje epidemije (prosječan broj oboljelih po epidemiji je 34), ali s težim kliničkim slikama i 38 hospitaliziranih te 2 smrtna slučaja.

godina	mjesto	uzročnik	način prijenosa	oboljeli
1998.	Imotski okolica	<i>Shigella Sonnei</i>	kontaktno	20
2001.	Split	VHA	kontaktno (moguće alimentarno)	4

Tablica 5. Neke značajnije epidemije u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1994. do 2004. godine

Ovdje su spomenute epidemije koje su po nekim svojim karakteristikama zanimljive, a nisu do sada spomenute. Za sjetiti se je epidemije shigellose u okolini Imotskog koja se širila kontaktnim putem. Usko je povezana s velikom hidričnom epidemijom shigellose koja se istovremeno odvijala u susjednoj Hercegovini. Za spomenuti je i posljednju epidemiju hepatitisa A u našoj Županiji u kojoj su se 4 oboljela zarazila na turističkom putovanju po Indiji.

Grafikon 3. Usporedba broja epidemija u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 1979. do 1993. s razdobljem od 1994. do 2004. godine s osvrtom na broj oboljelih

Promatrajući broj registriranih epidemija na području Splitsko-dalmatinske županije, uočava se znatan porast broja registriranih epidemija u razdoblju od 1994. do 2004. godine u odnosu na razdoblje od 1979. do 1993. godine. No, ako gledamo prosječan broj oboljelih po epidemiji uočava se da je u 14 registriranih epidemija u razdoblju od 1979. do 1993. godine prosječan broj oboljelih bio 88. U 66 registrirane epidemije u razdoblju od 1994. do 2004. godine taj je broj 17.

Z A K L J U Č A K

Epidemije trovanja hranom čine 81 % svih registriranih epidemija na području Splitsko-dalmatinske županije. Prevladavaju manje, obiteljske epidemije koje su zbog poboljšanog registriranja sve učestalije. Najčešći uzročnik je salmonella (90 %). Znan je postotak neutvrđene etiologije (30 %). Epidemije žarišnih zoonoza nisu česte, ali s težom kliničkom slikom bolesti, dosta hospitaliziranih i 2 umrle osobe. Javljaju se uglavnom u graničnim predjelima s Bosnom i Hercegovinom i rezultat su propusta u kontroli granice i veterinarskog nadzora nad prometom životinja. Epidemije uzrokovane vodom za piće (4) upozoravaju na područja u našoj Županiji s nesigurnom vodoopskrbom. Spomenute epidemije u Kaštelanskoj zagori i Imotskom su potakle trajno rješenje problema vodoopskrbe što se ne može reći i za istočni dio Splita - kaptaže s rijeke Žrnovnice.

Kontakt: mr. sc. Ivo Petrić, spec. epidemiolog
 Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
 Služba za epidemiologiju
 Vukovarska 46
 21 000 SPLIT
 tel. 021 53 29 10
 fax. 021 53 29 10
 e-mail: zjz-split@hi.htnet